

Valtuustoaloite / Suunnitelmallisuutta metsien ja metsäalueiden ostoon

Kaupunginvaltuusto 23.10.2023 § 113
39/00.01.06/2023

Valtuutetut Risto Koljonen ja Mauri Lahti jättivät seuraavan valtuustoaloitteen:

”Kokkola omistaa metsätalousmaata noin 4400 ha, josta kasvullista metsämaata on noin 4050 ha. Metsät on luokiteltu kolmeen kategoriaan: 1) puisto-, lähi-, virkistys- ja ulkoilumetsiksi (n. 1300 ha); 2) suojelu-, rauhoitus- ja arvometsiksi (n. 590 ha); 3) talousmetsiksi (n. 2350 ha). Metsien vuotuinen bruttotulo (metsänhoidon kuluja ei vähennetty) on keskimäärin noin 400 000 € vuodessa.

Kokkolan kaupunki on viimeisen vuoden aikana ostanut lukuisia metsäpalstoja eri puolilta Kokkolaa. Toukokuusta 2023 lähtien metsää on ostettu kaupunginhallituksen päätöksillä noin 110 ha. Joissakin ostoissa on ollut selvä maankäytön suunnittelua tukeva peruste, mutta useimmissa ei. Näille ostoille on säännöllisesti käytetty samaa perustetta: ”Kaupungin omistamaa puustoista ja metsäistä maata on rakentamisen seurauksena poistunut 2020-luvulla n. 25 ha (mm. Linnusperä, Puntusranta, Piispanmäki). Uusia kaavoja on tehty metsämaalle n. 135 ha (mm. Kruununportti, Topparinmäki). Vanhoista kaavoista ja maanvaihoista on metsämaalla toteutumassa lähivuosina vähintään n. 30 ha (mm. Ykspihlaja, Palmajärvi). Yhteensä voidaan laskea n. 185 ha:n poistuvan tai olevan poistumassa kaupungin omistamasta metsämaa-alasta.”

Hankintojen osalta viitataan usein myös Kokkolan kaupungin metsästrategiaan 2022-2031, että hankinta on Kokkolan kaupungin metsästrategian mukainen. Metsästrategiassa otetaan kuitenkin varsin vähän kantaa itse metsän hankintaan, pääasiassa keskitytään nykyisen metsäomaisuuden hoitoon ja hoidon toteuttamiseen. Metsästrategiaan on kirjattu pari teema ja keinoa, jotka puoltavat metsien hankintaa. Yksi teema on ”Suojelu- ja rauhoitusalan kasvattaminen”, johon liittyen keinoksi on kirjattu: ”Sopivien luonto- ja/tai elinympäristökohteiden hankkiminen maanostojen avulla”. Metsästrategia tukee siten suojeluun kelpaavien metsien hankintaa. Metsästrategiaan on kirjattu ilmastotoimenpiteenä yhtenä keinona myös poistuvan metsäpinta-alan korvaamista esimerkiksi maanhankinnan avulla. Keino liittyy myös Kokkolan kaupungin hiilineutraalisuushankkeeseen (Hinku), joka ei ole toistaiseksi edennyt niin pitkälle, että se tukisi näitä ns. kompensatio-ostoja. Kompensatioajatusta näissä tapauksissa voi hyvinkin kyseenalaistaa pelkästään näennäisinä toimina, sillä alueet olisivat omistajasta riippumatta jatkuneet metsäalueina. Se että kaupunki ostaa metsäalueita ei takaa, etteikö niilläkin tehtäisi hakkuita. Metsäähän hoidetaan Kokkolan kaupungin metsäohjelman

mukaisesti, joka taas on laadittu Kokkolan metsästrategiaan 2022-2031 perustuen.

Metsien ostoa on perusteltu myös pitkän aikavälin investointina. Kuitenkaan ostojen tuottoa ei voida arvioida, ennen kuin on päätetty kuinka ko. metsäpalstaa tullaan käyttämään, mihin metsäluokkaan se sijoittuu. Investointiperustetta käytettäessä olisi huomioitava myös kasvavan metsäalan tuoma lisämeno metsänhoidolle, jolloin investoinnin kannattavuutta pystyttäisiin arvioimaan kokonaisuutena ja jopa vertaamaan muihin kaupungin investointeihin ja niiden kannattavuuteen. Sellaisista metsäpalstoista pitäisi myös pystyä luopumaan, jotka ovat vailla rauhoitus- tai muita kaupungin maankäytön suunnittelua tukevia perusteita, kuten esimerkiksi pirstaloituneet etäällä olevat metsäpalstat, joiden hoidon kustannukset hyötyyn nähden ovat liian suuria. Metsät eivät tästä näkökulmasta eroa kaupungin strategisista valinnoista, kuten kiinteistöjen salkuttamisesta eri kategorioihin, joissa viimeinen kategoria on luopuminen/myyminen.

Aloitteen tarkoituksena ei ole lopettaa metsien ostoa. Aloitteen tarkoituksena on kehittää metsien hankinta suunnitelmalliseksi toiminnaksi, joka noudattaisi selkeää hankintastrategiaa. Harkinnassa olevan metsähankinnan osalta pitää olla jo valmiiksi tiedossa, mihin tarkoitukseen metsä hankitaan. Ennen ostoa on tiedettävä, onko kyseessä esimerkiksi metsästrategian mukainen hankinta suojelu- ja rauhoitusalan kasvattamiseksi tai joku muu esimerkiksi maankäytön suunnittelua tukeva hanke. Tällä hetkellä metsien hankinta näyttäytyy vähintäänkin suunnittelemattomalta ja jokaista hankintaa perustellaan lukuisilla ylimalkaisilla perusteilla, jotka voivat olla keskenään jopa ristiriitaisia.

Kokkolan kaupungissa on menossa kehitysvaihe, jossa investointikustannukset ovat voimakkaassa kasvussa. Myös metsien ostoa on myös investointitoimintaa, jolloin jokaisen investoinnin tarpeellisuutta on arvioitava riittävän perusteellisesti. Kokkolan kaupungin tulee laatia selkeä pitemmän aikavälin suunnitelma toimenpideohjelmineen ja seurantoineen, millä perusteilla metsien ja muiden vastaavien alueiden maanhankintaa toteutetaan jatkossa. Kaupungilla tulee ennen varsinaista hankintaa olla selkeä kanta, mihin käyttöön ja mihin kategoriaan kyseinen ostettava metsäpalsta luokitellaan.”

Liite A § 113

Allekirjoitettu valtuustoaloite

Päätös

Kaupunginvaltuusto päättää merkitä aloitteen pöytäkirjaansa ja saattaa sen kaupunginhallituksen käsittelyyn.